

سرشناسه	: خاجی، علی، ۱۳۴۴.
عنوان و نام پدیدآور	: شرح قصص / دکتر علی خاجی.
مشخصات نشر	: تهران، پیام آزادگان، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۳ ص.
شابک	: 978-600-5013-69-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اردوگاه‌های اسیران -- عراق
رده‌بندی نگر	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- اسیران ایرانی
رده‌بندی دیوپی	: ۱۳۹۱ خ/۲ع/۴ HV۸۹۶۴
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۳۶۴/۱۳۱۰۵۲
ناشر	: انتشارات پیام آزادگان
ویراستار	: مریم بیاض
صفحه‌آرایی و حروف‌چینی	: الناز شریفی
طراح جلد	: میرقادر جلالی
نظارت چاپ	: محمدرضا کاشی‌زاده
لیتوگرافی، چاپ و صحافی	: اسراء
نوبت چاپ	: اول ۹۱ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۹۵۰۰ تومان
حق چاپ محفوظ است	

نشانی: تهران، بین میدان فردوسی و خیابان استاد نجات‌اللهی، کوچه نیایی، پلاک ۸

تلفن: ۱۷ و ۸۸۸۰۷۰۱۵ نمابر: ۸۸۸۰۰۰۱۶

قم: خیابان معلم، کوچه ۱۱، پلاک ۲۲، کد پستی ۳۷۱۵۷۸۱۳۵

تلفن: ۷۷۴۰۴۱۳ - ۷۸۳۰۴۱۸

شرح قفص

www.ketab.ir

فهرست:

۱.....مقدمه

بخش اول

۳.....	فصل اول- آمار اسرای ایرانی در عراق
۳۳.....	فصل دوم- شکنجه
۵۷.....	فصل سوم- مدیریت اردوگاهها
۶۵.....	فصل چهارم- کمیسیون اسراء و مفقودین
۷۳.....	فصل پنجم- کمیته بین المللی صلیب سرخ
۹۳.....	فصل ششم- تغذیه
۱۰۵.....	فصل هفتم- پوشاک و ملزومات
۱۲۵.....	فصل هشتم- بهداشت و درمان
۱۳۷.....	فصل نهم- آموزش

بخش دوم

۱۵۱.....	فصل دهم- اردوگاههای موصل
۱۸۳.....	فصل یازدهم- اردوگاههای رمادی
۲۲۵.....	فصل دوازدهم- اردوگاههای تکریت

بخش سوم

۲۸۵.....	فصل سیزدهم- خلاصه کنوانسیون سوم ژنو
۳۳۵.....	ضمائم

مقدمه:

جنگ‌ها و منازعات نظامی دارای عمری به اندازه تاریخ سکونت بشر بر روی کره خاکی می‌باشد. از ابتدای خلقت و تشکیل جوامع بشری، جنگ‌ها همواره یکی از پدیده‌های این جوامع به شمار می‌رود. اکثر این جنگ‌ها حاصل خودخواهی و خودکامگی سرمدمدارانی است که به جهت کشورگشائی و توسعه‌طلبی به مرزهای کشورهای دیگر تجاوز کرده و جنگ‌های ویرانگری را به راه می‌اندازند. از حدود ۳۵۰۰ سال تاریخ مدون بشری تا کنون تنها ۲۶۸ سال آن بدون جنگ و خونریزی سپری شده است.

متأسفانه علی‌رغم توسعه علمی و رشد و بلوغ فکری بشر و برخلاف تمام انتظارات نه تنها از میزان و تعداد جنگ‌ها کاسته نشده است بلکه همین توسعه علمی بواسطه ابداع و ساخت سلاح‌های جدید و مخرب‌تر بر میزان خسارات و تلفات جنگ‌ها افزوده است. به گونه‌ای که قرن بیستم خونین‌ترین قرن در تاریخ بشر به شمار می‌رود. در این دوره حدود یکصد و بیست میلیون نفر بر اثر ۱۳۰ جنگ درگیری نظامی جان خود را از دست دادند.

خسارات انسانی جنگ‌ها بسیار متفاوتی دارد، برخی جان خود را از دست می‌دهند، عده‌ای دیگر دچار نقص عضو می‌شوند و عده‌ای نیز به اسارت در می‌آیند.

شاید خاطره بشر بیشتر با جنگ‌های جهانی اول و دوم آشنا باشد. در جنگ جهانی اول نزدیک به دو و نیم میلیون نفر به اسارت ارتش آلمان درآمدند این رقم در جنگ جهانی دوم به شدت افزایش یافت. در این میان گزارشات متعددی در خصوص رفتار با اسرای جنگی و وقایع بوجود آمده در اردوگاه‌های اسرا منتشر شده است که عموماً در خصوص سرنوشت و نوع برخورد با یهودیان می‌باشد. جدا از اینکه این نوشت‌ها تا چه اندازه صحت دارد و یهودیانی که خود از بزرگتر طراحان شکنجه و رفتار نامناسب با اسرای جنگی هستند از این گزارشات چگونه سوء استفاده می‌کنند، آنچه که مشاهده می‌شود آن است که این گروه بخش کوچکی از اسرای جنگی را تشکیل می‌داده‌اند و درخصوص گروه دیگر گزارشات بسیار کمی در دسترس می‌باشد. کشتار اسرای چینی توسط ژاپنی‌ها که اگر نگوئیم بدتر از رفتار آلمان نازی با اسرای خود بوده کمتر نیز نبوده است. کشتار بیش از ۲/۵ میلیون اسیر روس و غیره همگی ناگفته‌هایی از وضعیت و سرنوشت اسرا در جنگ جهانی دوم می‌باشد. تحت تاثیر وقایع و فجایع به وقوع پیوسته در این جنگ ضمن بازبینی قوانین قبلی کنوانسیون‌ها و قراردادهای بین‌المللی متعددی در خصوص مراقبت و حمایت از اسرای جنگی وضع گردید اما اطلاعات موجود نشان می‌دهد که در معدود مواردی این قوانین به کار گرفته شده و به آن‌ها اعتنا شده است.

متأسفانه گزارشات کافی و صحیحی از سرنوشت این اسرای در دست نیست و بسیاری از آنچه که موجود می‌باشد تحت تأثیر شرایط خاص سیاسی آن زمان تهیه و بسیاری از وقایع را نادیده گرفته است.

در شهریور ماه سال ۱۳۵۹، صدام و ارتش او به طور رسمی به خاک ایران حمله کرد. کمتر کسی در آن زمان تصور می‌کرد که این جنگ ۸ سال به طول بیانجامد. پس از فراز و نشیب‌های فراوان در طول جنگ نهایتاً در تیر ماه سال ۱۳۶۷ با پذیرش قطعنامه ۵۹۸ جنگ به طور رسمی متوقف گردید.

پس از این واقعه نمایندگان ایران و عراق مذاکرات متعددی جهت حل و فصل مشکلات فی ما بین داشتند که یکی از مهمترین مسائل مطرح تعیین وضعیت اسرا و مفقودین جنگ بوده است. بر اساس مدارک موجود حدود ۱۱۰۰۰ نفر از نیروهای ایرانی شرکت‌کننده در جنگ تحمیلی مفقودالاندر می‌باشند. براساس مدارک غیر رسمی، حدس زده می‌شود که تعداد قابل توجهی از مفقودین ایرانی در جنگ عراق علیه ایران افرادی بوده‌اند که پس از اسارت به دست ارتش بعث عراق به شهادت رسیده‌اند. در طول جنگ تحمیلی، ارتش عراق اسارت تعدادی از نیروهای ایرانی را توسط کمیته بین‌المللی صلیب سرخ به ایران اعلام نمود و حضور این تعداد اسیر را بطور رسمی پذیرفت. این کمیته اعلامی بود که تقریباً معادل یا حتی بیش از تعداد اسیرانی که ارتش عراق آن‌ها را به صلیب سرخ جهانی معرفی کرده بود، در اردوگاه‌های مخفی نگهداری می‌شدند و عراق همیشه وجود این افراد را انکاری می‌کرد. با این‌که در سال ۱۳۶۹ و با تماس و کوشش‌هایی که صورت پذیرفت در نهایت عراق وجود حدود ۴۰٪ اسیر ایرانی را در عراق تأیید کرد. آنچه که در این مجمل بیان خواهد شد، مروری کوتاه بر کوشش‌ها و فعالیت‌های انجام گرفته در خصوص تعیین وضعیت اسرا و مفقودین ایرانی در عراق و شرایطی است که این افراد در دوران اسارت خود در عراق متحمل شده‌اند.

کتاب حاضر ابتدا در قالب یک طرح در مرکز تحقیقات تروما و جراحی سینا به تصویب رسید و جهت پژوهش و انتشار توسط نگارنده به مؤسسه فرهنگی پیام آزادگان و انتشارات آن مؤسسه پیشنهاد شد. پس از موافقت با پیشنهاد ارائه شده از جانب مؤسسه، نگارنده اطلاعات لازم را برای نگارش این کتاب از طرق مختلف جمع‌آوری و پس از بررسی‌های لازم به کار گرفته است. منابع مورد استفاده در این مطالعه شامل دو دسته عمده می‌شود: ۱- مصاحبه با تعدادی از اسرای ایرانی ۲- مطالعه و استخراج مطالب از کتاب‌های خاطرات اسرا. به علاوه کمیسیون اسرا و مفقودین و همچنین مرکز تحقیقات تروما و جراحی سینا اطلاعات و مدارک با ارزشی را در اختیار نویسنده قرار داده‌اند.